

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 21 marca 2008 r.

DUS-07-84-BB/08

W O. B. P. R. I. J. A. B. I. C. A. N.
Marszałek Senatu
wpłynęło dn. 27.03.08 r.
nr 2237
Nawit

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 27.03.08.

nr 1863 podpis. Borusewicz

Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo z dnia 20 lutego br. znak: BPS/DSK-043-178/08, przy którym przesłane zostało oświadczenie złożone przez senator Dorotę Arciszewską – Mielewcyk podczas 5. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 7 lutego 2008 r. uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

W obowiązującym do dnia 1 stycznia 1999 r. systemie emerytalno –rentowym przyjęte było, iż świadczenia przyznane przed 1992 r. były ustalane od podstawy wymiaru z jednego lub dwóch lat zarobków.

Od 1992 r. następował proces wydłużenia okresu, z którego ustalana była podstawa wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych.

Przyznane świadczenia emerytalno – rentowe w 1992 r. były ustalane od podstawy wymiaru z kolejnych trzech lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 12 lat i kolejno w 1993 r. z 4 lat z wybranych 13 lat, w 1994 r. z 5 lat z wybranych 14 lat, w 1995 r. z 6 lat z wybranych z 15 lat, aż do dziewięciu lat w 1998 r. z wybranych 19 lat.

Z dniem 1 stycznia 1999 r. weszła w życie reforma systemu emerytalno – rentowego uregulowana przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną.

W zreformowanym systemie emerytalno – rentowym przyjęto, iż podstawę wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych stanowi przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury może stanowić przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i określonych kwot, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych. Oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanej za dany rok kalendarzowy wyrażając go w procentach. Następnie oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów stanowiącą wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury oraz mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową. Przy czym wskaźnik wysokości podstawy nie może być wyższy niż 250%.

Przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych przyjęto zasadę, iż są to lata kalendarzowe następujące po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Natomiast w przypadku wskazywania zarobków z 20 lat, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, wnioskodawca nie musi wskazywać kolejnych lat kalendarzowych.

Obowiązujące przepisy ustawy emerytalnej zawierają również regulacje umożliwiające osobom zainteresowanym ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno – rentowego po uprzednim ustaleniu na nowo podstawy wymiaru tego świadczenia.

Należy podkreślić, iż regulacje te przewidują możliwość przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia od zarobków uzyskanych przed przyznaniem emerytury lub renty jak również możliwość przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia od zarobków uzyskanych po przyznaniu emerytury lub renty.

Jeżeli chodzi o możliwość przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia od zarobków uzyskanych przed przyznaniem emerytury lub renty, to wysokość emerytury lub renty może zostać obliczona ponownie od podstawy wymiaru ustalonej na powszechnych zasadach, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe:

- z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty.

Z możliwości ponownego przeliczenia emerytury mogą skorzystać te osoby, które odnalazły dokumentację pozwalającą na ustalenie podstawy wymiaru świadczenia od wyższych, korzystniejszych zarobków.

Jak również z możliwości przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia, a wobec tego uzyskania wyższej emerytury lub renty mogą skorzystać osoby, którym podstawę wymiaru świadczenia ustalono z krótszego okresu niż 10 kolejnych lat kalendarzowych.

W związku z tym obowiązujące regulacje umożliwiają emerytowi lub renciście zgłoszenie wniosku o ponowne obliczenie wysokości emerytury oraz podstawy jej wymiaru.

Ponowne obliczenie emerytury oraz ustalenie podstawy wymiaru może nastąpić z tej samej liczby lat kalendarzowych i z tego samego okresu wskazanego do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru.

Podstawa wymiaru zostanie przeliczona ponownie, jeżeli nowy wskaźnik podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio ustalonego. Wysokość podstawy oblicza się przy zastosowaniu kwoty bazowej ostatnio przyjętej do obliczenia świadczenia oraz następnie podstawa wymiaru podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym od dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Przepisy ustawy emerytalnej umożliwiają także ponowne ustalenie wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty.

W związku z tym osoba uprawniona może wskazać zarobki uzyskane w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych przypadających przed przyznaniem świadczenia. Przeliczenie podstawy wymiaru emerytury lub renty następuje pod warunkiem posiadania wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wyższego niż poprzednio ustalonego.

W takim wypadku wysokość emerytury zostanie obliczona przy zastosowaniu kwoty bazowej ostatnio przyjętej do obliczenia emerytury, a podstawa wymiaru emerytury lub renty ustalonej na tych zasadach podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Osoby uprawnione mogą również skorzystać z możliwości ustalenia podstawy wymiaru z okresu 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty.

A zatem mogą one skorzystać z ustalenia podstawy wymiaru z okresu 20 lat dowolnie wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty.

Warunkiem przeliczenia jest ustalenie wskaźnika podstawy wymiaru wyższego od ustalonego poprzednio. Podstawa wymiaru świadczenia zostaje obliczona od kwoty bazowej ostatnio przyjętej do obliczenia świadczenia. Następnie podlega ona wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Jeżeli natomiast chodzi o osobę uprawnioną do emerytury lub renty, która pracowała po przejściu na świadczenie, a w związku z tym osiągała wynagrodzenie od którego była odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe to może ona zgłosić wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem zarobków, które w całości lub w części uzyskała po przyznaniu emerytury, o ile wskaźnik wysokości przeliczonej podstawy wymiaru będzie wyższy od poprzednio obliczonego.

Do przeliczenia podstawy wymiaru osoba uprawniona może wskazać zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie lub z dowolnie wybranych 20 lat kalendarzowych.

Wysokość emerytury oraz podstawa jej wymiaru w tym przypadku zostaną obliczone od kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o jej przeliczenie.

Należy także wskazać, iż warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, nie pobierał przysługującego mu świadczenia z uwagi na zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%.

W takim przypadku osoba, która po przyznaniu emerytury lub renty nie pobierała tego świadczenia z uwagi na zawieszenie prawa do tego świadczenia, na przykład w związku z osiągnięciem zarobków powyżej 130% przeciętnego wynagrodzenia, do przeliczenia wysokości świadczenia nie musi wskazywać wyższych zarobków.

Również bez konieczności posiadania wskaźnika wysokości podstawy wyższego niż ustalony poprzednio może nastąpić przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia przysługującego emerytowi lub renciście wskazującemu do ustalenia podstawy wymiaru zarobki przypadające w całości po przyznaniu emerytury, z tym, iż w tym przypadku wskaźnik wysokości podstawy wymiaru musi wynosić co najmniej 130%.

Także w tym przypadku świadczenie zostanie obliczone przy zastosowaniu kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o przeliczenie.

Pragnę również dodać, iż przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniane są okresy składkowe i nieskładkowe.

Z tym, że okresy nieskładkowe uwzględniane są w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Na wysokość emerytury składają się dwie części:

- pierwsza, jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych wynosząca 24% kwoty bazowej (tzw. część socjalna),
- druga uzależniona od wysokości indywidualnych zarobków oraz od długości okresów składkowych (liczonych po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok) i okresów nieskładkowych (liczonych po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok).

W związku z tym ubezpieczonemu przysługuje emerytura składająca się z części socjalnej i części uzależnionej od indywidualnych zarobków oraz długości okresów składkowych i nieskładkowych.

W razie zgłoszenia przez emeryta lub rencistę wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych i nieskładkowych kwota przysługującego świadczenia ulega zwiększeniu przez doliczenie do kwoty emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy po

1,3% podstawy wymiaru, ustalonej w wyniku waloryzacji, za każdy rok okresów składkowych oraz po 0,7% podstawy wymiaru, ustalonej w wyniku waloryzacji, za każdy rok okresów nieskładkowych.

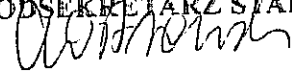
Pragnę również dodać, iż zgodnie z przepisami ustawy emerytalnej okres niewykonywania pracy w okresie przed dniem 4 czerwca 1989r. na skutek represji politycznych, nie więcej niż 5 lat jest okresem nieskładkowym.

A zatem okres niewykonywania pracy w okresie przed dniem 4 czerwca 1989r. na skutek represji politycznych, nie więcej niż 5 lat uwzględniany jest przy ustalaniu wysokości emerytury lub renty jako okres nieskładkowy i jest on liczony po 0,7% podstawy wymiaru emerytury.

Z uwagi na zawarte w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rozwiązania dotyczące ustalania podstawy wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych jak również możliwości ponownego obliczenia wysokości tych świadczeń, ich podstawy wymiaru nie znajdują uzasadnienia do podejmowania działań zmierzających do zmiany obowiązujących regulacji w tym zakresie.

2 ponowieniem

z up. MINISTER
PODSEKRETARZ STANU

Czesława Ostrowska